

HER NAMAZ İÇİN ABDEST ALIRDI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Âlâ neamihi'z-zâhireti ve'l-bâtıneh... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn, ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kân:

كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْجَانِّ وَعَيْنِ الْإِنْسَانِ حَتَّى نَزَلَتْ
الْمُعَوَّذَاتِ فَلَمَّا نَزَلَتْ أَخَذَ بِهِمَا وَتَرَكَ مَا

سِوَاهُمَا

(ت. ن. ه. ض. عن أبي سعيد)

RE. 551/2 (*Kâne yeteavvezü mine'l-cânni, ve ayni'l-insân, hattâ nezeleti'l-muavvizetân; felemmâ nezeletâ ehaze bi-himâ, ve tereke mâ sivâhümâ.*)

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihan saadetine cümlelerinizi, cümlemizi nâil eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek şemâil-i şerîfesi, ahlâk-ı hasenesi ve evsâf ve âdât ve itiyatlarıyla ilgili bölümü *Râmûzü'lEhâdîs* isimli kitabın sonundaki, hususi bu rivayetlerin toplanmış olduğu yerden okumaya devam ediyoruz.

Bu rivâyetlerim okunmasına, Rasûlüllah Efendimiz'in nasıl yaşadığını, ne gibi özellikleri olduğunu, ne gibi âdetleri bulunduğunu, ne gibi sıfatlara sahip olduğunu anlamak için, bunların izahına geçmeden önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgi ve bağlılığımızın bir nişânesi olmak üzere ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahabâbının ruhlarına hediye olsun diye ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullâhın ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, mürebbileri olan verese-i nebî, ulemâ-i muhakkıkîn, sâdât-ı turuk-ı aliyemizin ve halifelerinin, müridlerinin, mühiblerinin ruhlarına hediye olsun diye; Bu diyarları canlarını, mallarını feda ederek, cihad eyleyerek fethedip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan cümle ecdadımızın, Fatih Sultan Mehmed Han'ın, onun ordusundaki mübarek mücahidlerin, şehidlerin, gazilerin;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin, şu caminin bânisi İskender Paşa'nın; bu caminin yaşamasına, hizmette devamına, genişlemesine, ibadete devam etmesine vesile olan şahısların cümlesinin ruhlarına ve bu camiden güzerân eylemiş olan

imamların, hatiplerin, müezzinlerin, vaizlerin, cemaatlerin, kayyımların ruhlarına hediye olsun, civarında metfun bulunan mü'minîn ü mü'minâta hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyalım, onların ruhlarına bağışlayalım, öylece başlayalım!

.....

a. Cinlerden ve Nazardan Allah'a Sığılırdı

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 551. sayfasındaki 2. hadisi şeriftir.

Tirmizî'nin, Neseî'nin, İbn-i Mâce'nin ve Ziyâü'l-Makdisî'nin Enes RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş oldukları bir hadis-i şeriftir. Peygamber SAS Hazretleri hakkında buyruluyor ki:¹

كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْجَانِّ وَعَيْنِ الْإِنْسَانِ حَتَّى نَزَلَتْ
الْمُعَوَّذَاتَانِ فَلَمَّا نَزَلَتَا أَخَذَ بِهِمَا وَتَرَكَ مَا
سِوَاهُمَا

(ت. ن. ه. ض. عن أبي سعيد)

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.386, no:1984; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.441, no:7853; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.77, no:18038; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6973.

RE. 551/2 (*Kâne yeteavvezü mine'l-cânni, ve aynı'l-insân, hattâ nezeleti'l-muavvizetân; felemmâ nezeletâ ehaze bi-himâ, ve tereke mâ sivâhümâ.*)

(*Kâne yeteavvezü mine'l-cânni, ve aynı'l-insân*) “Peygamber Efendimiz SAS cinlerden ve insan gözünün nazarının değmesinden Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne sığıyordu.”

Demek ki böyle bir şey var ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne sığıyordu. (*Hattâ nezeleti'l-muavvizetân*) “*Kul eüzü bi-rabbi'l-felak, kul eüzü bi-rabbi'n-nâs*, bu iki sûre nâzil oluncaya kadar.”

Özellikle “Yâ Rabbi! Cinlerin şerrinden, nazarın şerrinden sana sığınırım.” diye sığıyordu.

(*Felemmâ nezeletâ ehaze bihimâ*) “Bu iki sûre nâzil olduğu zaman, bunlar inince artık bunları okumaya başladı. (*Ve tereke mâ sivâhümâ*) Daha başkaca sığınma dualarını bıraktı.”

Yani kendisi evvelki Allah’a sığınmasını bıraktı, bu sûreleri okumaya başladı. Çünkü bu sûreler o sığınmayı çok daha güzel ifade ediyor.

Demek ki bu sûreler çok kıymetli dualar imiş, çok kıymetli sûreler imiş; bunları bizim de okumamız, bunlara devam etmemiz gerekiyor.

Cin ne demek? Cin, göze mestûr olan, yani gözle görülemeyen mahlûklar. Cinlerin varlığına dair Kur’ân-ı Kerîm’de sûre var, Cin Sûresi var. Cinlerin gelip Peygamber Efendimiz’i dinlediğine dair rivayetler var. Şeytanın da görünmemesi hasebiyle cinlerden olduğuna

ayet-i kerime delâlet ediyor:

كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ

(الكهف: ٥٠)

(*Kâne mine'l-cinni fefasaka an emri rabbihî*)
“O cinlerden idi, Allah’ın emrinden saptı, aykırı gitti.” (Kehf, 18/50)

Demek ki bizim gözümüzün gördüğü varlıklar var, gözümüzün görmediği bazı varlıklar var. Zaten birçok şeyi görmüyoruz; ilmen anlıyoruz, başka tesirlerinden anlıyoruz. Mesela yere düşmüş bir telde elektrik var mı yok mu, görmüyoruz. Ama elimize değdiği zaman anlayabiliyoruz. Havada, gözlerimiz baktığı zaman bir şey görmüyoruz ama havanın içinde hem küçücük mikrop denilen, bakteri denilen nice nice canlıların olduğunu görüyoruz. Hem de elektromanyetik dalgalar gibi, ses dalgaları gibi birtakım dalgaların olduğunu biliyoruz; hem birtakım ışınların, şuâların olduğunu biliyoruz. Hâsılı, daha bizim ilmen varlığından haberdar olmadığımız daha başka şeyler de var. Kur’ân-ı Kerîm’in bize bildirdiği şeyler arasında şeytanlar, cinler var. Yerde, gökte Allah’ın nice yaratıkları var.

Peygamber SAS cinlerin şerrinden, şeytanın şerrinden Allah’a sığıyordu. Bir de göz değmesinden, nazar değmesinden Allah’a sığıyordu.

Demek ki nazar değmesi de var. Bu konuda

buyruluyor ki:²

الْعَيْنُ حَقٌّ

(حم.ق.د.ن. عن أبي هريرة؛ ه. عن عامر بن ربيعة)

(*El-aynü hakkun*) “Nazar değmesi haktır.” Hakikaten böyle şey olur. Gerçekten böyle bir olay vardır. Onun için, Peygamber SAS Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne sığınırdı. Bu iki sûreyi *Muavvizeteyn* diye isimlendirirler. Bu iki sûre Allah’a sığınmayı çok güzel ifade eden mânaya sahip olduklarından dolayı *Kul eüzü bi-rabbi’l-felak* ve *Kul eüzü bi-rabbi’n-nâs* sûrelerine *Muavvizeteyn* denilir. Bir de bunların evvelindeki *Kul hüva’llâhu ehad* vardır. *Kul hüva’llâhu ehad* Sûresi de bu sayfanın başındadır, üçü birden Kur’ân-ı Kerîm’in en son sayfasında bulunuyorlar. Üçüne birden *Muavvizât* denilir, yani “insanları şerhilerin şerlerinden korumaya yarayan” mânasına geliyor. Bu *Kul hüva’llâhu ehad* Sûresi de bizim maalesef kıymetini çok iyi takdir edemediğimiz sûrelerden birisidir.

---

² Buhârî, *Sahîh*, c.XVIII, s.317, no:5488; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.380, no:3381 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.336, no:3498; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.335, no:3497, s.319, no:8228; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.509, no:6632; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.335, no:3497; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XIII, s.119, no:7195; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.240, no:7499 Âmir ibn-i Rebia RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.337, no:3499; Hz. Aişe RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.274, no:2477; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.239, no:7498; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.20, no:10905; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.744, no:17656; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIV, s.379, no:14535.

Geçen hafta iki doktor arkadaşımın ziyaretine gitmiştim. Avusturya’da ihtisas yapmışlar, oraları biliyorlar. Orada birisinden duymuşlar. O görüştükleri şahıs: “—Ben ilahiyât/teoloji tahsili yaptım. *Kul hüva’llàhu ehad* Sûresi’nin mânasına âşık olduğum için müslüman oldum!” diyormuş. Yani hıristiyan teolojisi tahsili yapmış, kendisini papaz olacak gibi yetiştirmiş fakat *Kul hüva’llàhu ehad*’ın mânâlarını okuyuverince âşık olmuş, hayran olmuş. Bizim doktor arkadaşlara diyormuş ki:

“—Allah’ın varlığını, birliğini, kullara Rabbinin tarifini bundan daha güzel yapmak mümkün değil!”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ
يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

(الإخلاص: ١-٤)

(*Kul hüva’llàhu ehad*) “De ki: O Allah birdir. (*Allàhu’s-samed*) Allah Samed’dir. (*Lem yelid ve lem yûled*) O doğurmamış ve doğmamıştır. (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) Onun hiçbir dengi yoktur.” (İhlâs, 112/1-4)

Ne mânalar var, ne derin mânalar var... Biz kıymetini bilmiyoruz da... Çok acele bir işimiz olduğu zaman, en kısa sûre hangisi: *İnnâ a’taynâ, Kul hüva’llàhu ehad*... Onlarla namazı kılıp hiç üzerinde durmadan geçiyoruz.

O kardeşimiz her okuyuşta mum gibi eriyormuş, gözlerinden şıpır şıpır gözyaşı döküyormuş.

Demek ki biz Arapça bilmemekle, ilimle aklımızı yormamakla, tefekkür etmemekle neler kaybediyoruz, nelerden haberimiz yok...

Elin adamı, Avrupalısı bizden fersah fersah uzaktayken okuyor, inceliyor, aklı başından gidiyor, İslâm'a âşık oluyor, hayran oluyor, İslâm'a giriyor. Bizimkilerin burada bir şeyden haberi yok. Şimdi çoğu yılbaşı hazırlığındadır, hindi ütölemekle meşguldür... Geceleyin nerede eğleneceğim diye kadınlar aynaların karşısına geçip süslenmeye, takmaya takıştırmaya, sürmeye sürüştürmeye şimdiden başlamıştır...

Sübhanallah!

Seneler önce, büyüklerden birisine sormuşlar da: “—Nasıl görüyorsun dünyanın bu durumunu?” Demiş ki;

“—Avrupa Müslümanlığa meyyal, sanki Müslümanlığa girecek gibi görüyorum. İslâm âlemi de gâvurluğa meyyal, sanki gâvurluğa ayağı kayacak gibi görüyorum.” Doğru, maalesef...

Ol mâhîler ki derya içredir, deryayı bilmezler.

Denizin içinde balık, deryanın kıymetini bilmez, dışarı çıktığı zaman anlar. Zokayı yutup oltaya takıldıktan sonra, yukarı çekildiği zaman, suyun içinden çıkınca suyun onun için ne kadar kıymetli bir yaşama ortamı, hayat ortamı olduğunu anlar.

İşte biz de bu balıklar gibiyiz. Suyun içinde oynaşıp duruyoruz. Allah'ın nimetleri deryasına gark olmuşuz, Allah'ın nimetleri içinde yüzüyoruz, dalıyoruz, boyumuzu aşmış; Allah'ın

nimetlerinden haberimiz yok. Hatta bazılarının Allah'ın varlığından haberi yok. Hatta Allah'a karşı vazifesi olduğundan haberi yok. Hatta yaptığı işlerin Allah'a isyan bayrağı açmak olduğunun, Allah'la harp etmek olduğunun farkında değil; açmış bayrağı, gidiyor...

Faizi helâl görüp, faiz alıp faiz verenlere ne diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri:

فَأُذِنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ

(البقرة: ٢٧٩)

(*Fe'zenû bi-harbin mina'llâhi ve rasûlihî*)
“Allah'la, Rasûlüllah'la harp ilan etmiş, harp ilan etmenin kapısını açmış olur!” (Bakara, 2/279) diyor.

Millet harp mi ilan ediyor, belasını mı arıyor, sırtımı kaşınıyor, eceli mi gelmiş, uçurumdan mı yuvarlanacak, bir adım ötesi felaket mi, haberi yok.

Allah uyanıklık versin. Allah bu şehidlerin, bu fatihlerin, bu mücahidlerin çocuklarını imandan sonra küfre düşürmesin. - Babalarının mezarda kemiklerini sızlattırmasın... İzzetten sonra zillete uğratmasın... Huzuruna kabul etmişken kapısından yaka paça kovdurup tekme tokat dışarı attırmasın... Rahmetinden mahrum etmesin... Cehenneme düşürmesin... O ateşlere yaktırmasın, muhterem kardeşlerim!

*Kul-hüva'llâhu ehad'*ın kıymeti böyle. *Kul eüzü bi-rabbi'l-felak*, *Kul eüzü bi-rabbi'n-nâs* sûrelerinin mânaları böyle. Allah-u Teâlâ

Hazretleri'ne bunları okuyarak sığıalım!

Hemen bu akşam inşaallah, aklımızdayken, taze tazeyken gidelim, evimizdeki Kur'ân-ı Kerîm kitaplarından, tefsir kitaplarından bu üç sûrenin mânasını bir güzel okuyalım, öğrenelim!

“—Bu akşamki program nasıl olacak?”

Bizim programımız: Yatsı namazını camide kılacağız, bir. Yatsıdan sonra ‘cump’ diye yatağa yatacağız, her zamankinden daha erken... Erkenden yatacağız.

Neden? Ötekiler yatmıyor da ondan. Ötekiler eğlenecek de ondan. Ötekiler günaha girecek de ondan...

Yatsı namazımızı kıldıktan sonra eve gideriz, taze abdest alırız, iki rekât, dört rekât namazımızı kılarız. Erkenden yatarız.

Neden?

Teheccüde kalkacağız bu gece... İnşaallah 4'te, 5'te teheccüd namazına kalkacağız. Ötekiler günahlı yolda gittiler, onlara da dua edelim, Allah onları da ıslah etsin...

“—Yâ Rabbi, biz senin yolunu sevdik. Biz İslâm'a bağlıyız. Biz İslâm'dan gayri yollara sapmamaya azimliyiz. Aman yâ Rabbi...

أَتُهَلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا

(الأعراف:١٥٥)

(E tühlikünâ bimâ feale's-sufehâu minnâ)

“Aramızdaki beyinsizlerin, cahillerin yaptığıın-

dan bize azabı indirip hepimizi helak etme yâ Rabbi!” (A’raf, 7/155) diye dua edeceğiz.

Teheccüd namazı çok sevaplı bir namazdır. 3’ten sonra,4’ten sonra artık imsak kesilinceye kadar o arada istediğiniz bir zamanda kılarırsınız. Ama ötekilerin tepinip eğlendiği sırada siz mışıl mışıl uykunuzu alın da ibadete kuvvetiniz birikmiş olsun. Teheccüd namazına kalkarsınız, Kur’an okursunuz, tesbih çekersiniz, Ümmet-i Muhammed’e dua edersiniz.

Güya Ümmet-i Muhammed’den nice insan var da sanki nasranîymiş gibi, sanki yahudiymiş gibi, sanki putperestmiş gibi, sanki o batıl şeylere tapınan sapık yolların yolcularının âdetlerine uyacaklar da, yeni bir seneyi günahla başlatacaklar.

Günahla başlayan bir işin sonu hayır gelir mi? Gelmez!

Besmeleyle, sevapla, hayırla, ibadetle başlanan bir zamanın sonu hayırlı gelir.

Sabahleyin besmeleyle kalkacağız. Yılımıza besmeleyle başlayacağız. Günümüze besmeleyle başlayacağız. Her işimizi besmeleyle açacağız, yapacağız. Allah bizi cahillerden, gafillerden etmesin... Gafillerin, cahillerin uğrayacağı cezaları bizim de üzerimize yağdırmasın... Onların arasında bizi de helâk etmesin... Tabii, bizim de İslâm için çalışmamız lazım! “— Bu maymun gibi taklitçiliği bırakın. Eğlence istiyorsan, ferah istiyorsan, sürur istiyorsan, neşe istiyorsan yol Allah’ın yoludur. O yoldan git, ahirette ebedî saadete erersin. Dünyada

günahlara dalıp da muvakkat birkaç zamanlık fâni kahkahanın, eğlencenin ahirette acısı çok fena çıkar.” diye yakınlarımıza, çoluk çocuğumuza sahip olacağız. Hele hele o çam ağacını neden dikiyorlar? Hıristiyanlar sanıyor ki çam ağacına o gece Hz. İsa inecek. Ondan dikiyorlar. O çam ağacı kuru bir eğlence değil, onların dinî bakımdan düşündükleri bir şey var, maksatları var, perdenin arkasında düşündükleri bir şey var. Onun için bir müslümanın evine çam ağacı getirmesi kadar gaflet ve dalalet olamaz. Allah inşaallah hepimizi rızasına uygun ömür sürenlerden, günahlara bulaşmayanlardan eylesin...

b. Anî Ölümünden Allah’a Sığıyordu

Ebû Ümâme el-Bâhilî RA’dan Taberânî Rh.A rivayet eylemiş:³

كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ مَوْتِ الْفُجْأَةِ وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ
يَمْرَضَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ

(طب. عن أبي أمامة)

RE. 551/3 (*Kâne yeteavvezü min mevti’l-füc’eti, ve kâne yu’cibuhû en yemrada kable en yemûte.*) (*Kâne yeteavvezü min mevti’l-füc’eti*)
“Peygamber Efendimiz ansızın, füc’eten, birdenbire ölmekten Allah’a sığıyordu.”

³ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VIII, s.132, no:7602; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.322, no:3437; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.56, no:3882; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.77, no:18039; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.207, no:6974.

Tabii ölüm gelecek de ölümün de çeşitleri var; hayırlısı var, şerlisi var, iyisi var, kötüsü var. Peygamber Efendimiz ansızın, birden, pattadak ölmekten Allah'a sığıyordu.

Füc'eten ne demek? Birdenbire, ansızın ölüvermek demek.

Sabahleyin turp gibi sağlamdı, seninle şakalaştı, ötekisiyle konuştu, "Hadi Allah'a ısmarladık." dedi; öğleyin haberi geliyor ki aa, ölmüş! *Innâ lillâh, ve innâ ileyhi râciûn...*

Yani böyle ani ölmeyi sevmezdi. (*Ve kâne yu'cibuhû en yemrada kable en yemûte.*) "Ölmeden evvel birkaç gün hastalanıp yatakta yatmaktan memnunluk duyardı. Onu severdi Peygamber Efendimiz, o hoşuna giderdi."

Neden?

İnsan biraz hastalandı mı, yatağa düştü mü, tevbe etmesi mümkün olur, vasiyet etmesi mümkün olur, helâlleşmesi mümkün olur. O iki-üç gün içinde ahiret hazırlığını yapması mümkün olur. Birdenbire, hadi hiçbir haberi yokken günah üzere ölüvermek, tabii çok uygunsuz bir şey olmuş oluyor. Onun için Peygamber Efendimiz aniden ölmeyi sevmezdi.

Eskiler çok güzel söylemişler:

"—Üç gün yatak, dördüncü gün toprak." demişler.

Yani uzun boylu yattığı zaman da, tabii o zamanda insanın, Allah saklasın, yata yata butları, sırtları deliniyor, yara oluyor, açılıyor; çeşit çeşit ızdırapları oluyor.

Allah üzüntü, ızdırap da çektirmesin. Ansızın, tevbesiz, gafil, cahil, borçlu, dertli, bir sürü problemi varken de pattadak canını almasın... İnsanın böyle hazırlıksız bir şekilde âhirete paldır küldür yuvarlanması iyi bir şey değil... Allah-u Teâlâ Hazretleri o duruma uğratmasın...

Tabii asıl güzel şey, bizim dervişlerin yaptıkları. Derviş her gün ölüme hazırlanıyor.

Hatem-i Esam Hazretleri'nin hayatını okudum da...

“—Şeytan her sabah karşıma dikilir, bana sorar; ‘Ne yiyip ne içeceksin?’ der. ‘Ecel şerbeti içeceğim!’ derim. ‘Nerede barınacaksın, oturacaksın?’ ‘Kabirde oturacağım.’ derim. Şeytan benim verdiğim cevaplardan hiç hoşlanmaz, defolur gider.” diyor.

Her sabah o ona hayatı hatırlatıyor, “Gel, hadi...” onu kandırmak için, dünyaya çekmek için çalışıyor; onun da aklı fikri hep ahirete hazırlanmakta, şeytana fırsat vermiyor.

Asıl dervişliğin şu tarafı güzel. Devamlı abdestli geziyor ki” ölürsem abdestli öleyim” diye; devamlı zikirli geziyor ki, “Allah’ın zikrine dilim alışkın olsun da, aklım başımdan gittiği zaman gayri ihtiyari yine zikirle meşgul olayım.” diye...

تَمُوتُونَ كَمَا تَعِيشُونَ

(*Temûtûn kemâ taişûn*) “Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz.” kaidesini okumuş hadîs-i şeriften... Allah’a güzel ölümlerle kavuşmak için güzel

yaşamaya gayret ediyor. Dervişin işi en güzel iş...

Yunus Emre'nin medhi boşuna değil. Dervişler, Yunus Emre'nin gözünde kahramanlar kahramanı insanlar. "Evimize dervişler geldi" diye şiirler döşenmiş, sevincinden şıkır şıkır oynayacak neredeyse...

"—Eve dervişler geldi... Eve dervişler geldi..." diye şiir yazmış. Neden? Derviş adam; "Allah'ın kulluğunun idrakinde olan adam, uyanık olan adam, ahireti unutmamış adam, dünyaya kapılmamış adam, nefse, şeytana uymamış adam, hazırlıklı adam..." demek. Asıl güzeli o tabii.

Bizim büyüklerimiz her gün ölüme hazırlanmayı emretmişler bize: "—Her gün *rabıta-ı mevt* yap, biraz ölüm üzerinde düşün ki, ölüm ansızın gelmiş olmasın!" Borcunu ödeyeceksin. Mümkün olduğu kadar borçlanmayacaksın. Çünkü insanın en fena ölümlerinden birisi borçlu gitmesidir. Borçlu gitmek çok fena bir şeydir. Herkes şimdi borç edinmeyi ma'rifet sanıyor, hüner sanıyor. Hiç kimseye borcun olmasın. Allah'a bir can borcun olsun, başka hiç kimseye borcun olmasın. Kuşlar gibi hür ol. Şu anda ölecek olsan hiçbir şeyin kalmamış olsun. Yastığın altında vasiyetin yazılı olsun. "Ölünce beni şöyle şöyle yapın. Şunları, şunları size tavsiye ederim. Allah'tan korkun, Allah'ın yolundan ayrılmayın..." ve saire neyse, insanın duasını, vasiyetini yapıp yastığın altına koyması lazım. Kimseye borcu kalmamalı. Hiç kimseye takıntılı işi kalmamalı. Devamlı hazırlıklı olmalı... İnşallah hepimiz o

hazırlığı yapalım!

c. Uğursuzluk Düşünmezdi, İyiye Yorardı

İbn-i Abbas RA'dan şöyle rivayet ediliyor:⁴

كَانَ يَتَفَاءَلُ وَلَا يَتَطَيَّرُ وَكَانَ يُحِبُّ الْأِسْمَ الْحَسَنَ

(حم عن ابن عباس)

RE. 551/4 (*Kâne yetefe'elü, ve lâ yetetayyeru, ve kâne yuhibbu'lisme'l-hasene.*)

(*Kâne yetefe'elü, ve lâ yetetayyeru*)
“Peygamber SAS Efendimiz tefe'ül ederdi de teşe'üm etmezdi.”

Ne demek tefe'ül etmek? Bir şeyden, bir şeyi hayra yorup güzel mâna çıkartmak. Mesela Sa'd isminde birisi geldi. Sa'd; “saadet” demek, yani “mutluluk” demek. “Tamam bizim işlerimiz mutlu gidecek bundan sonra...” diyor.

Hudeybiye musalehasına, yani sulh anlaşmasına müşriklerle masaya oturup, —o zaman masa yok ya işte— karşılıklı geçip anlaşma yapacaklar. Karşı tarafın adamının adı Süheyl... “*Sehl*, kolaylık demek. Süheyl'in gelmesi iyi... İşlerimiz kolaylaşacak işlerimiz iyi olacak...” diye böyle

---

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.257, no:2328; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.140, no:11294; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.440; no:3007; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.350, no:2690; Ebü's-Şeyh, *Alâku'n-Nebiyi*, c.II, s.339, no:737; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.92, no:12827; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.305; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.110; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.255; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.136, no:18373; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6975.

hayra yormayı severdi.

Şerre yormayı sevmezdi Peygamber Efendimiz, hiç öyle şerre yormazdı.

“—Baykuş öttü. Kedi miyavladı. Köpek hav hav...” dedi.

E ne olur? Ne olurmuş yani? Onlardan kötü mânalar çıkartırlar.

“—Önümden hırpani bir adam bu tarafa doğru geçti...” E geçerse geçsin, ne olurmuş?

Çeşit çeşit böyle saçma sapan kanaatler ileri sürüyorlar.

Peygamber Efendimiz güzel şeye yorardı da kötü, şömlük, uğursuzluk yorumunda bulunmazdı.

(*Ve kâne yuhibbu'l-isme'l-hasene*) “Peygamber Efendimiz güzel ismi severdi.”

İsimlerle ilgilenirdi. Bir isim güzel değilse onu değiştirirdi:

“—Senin ismin bundan sonra şu olsun!” derdi, ismin güzelini koyardı, kötü ismi değiştirirdi.

Eşyalarına da isim veriyor. Kılıcının adı *Zülfakar*, bineklerinin adı *Düldül* veyahut şöyle veyahut böyle, çeşit çeşit... Hatta zırhının adı var. Canlılara biz ad koyarız da, kedi ismi olduğu zaman “*Pamuk*” deriz, “*Sarman*” deriz; ama o zırhına da isim koyuyor, kılıcına da isim koyuyor. Hem de ismin güzel olmasını severdi Peygamber Efendimiz. O da onun iç âleminin ne kadar hoş, tatlı, sevimli olduğunu bize gösteriyor. Bizde inşaallah o tarzda hareket edelim! Bir şeyin

mânasını şerre yormayalım, hayra yoralım. Rüya anlatılıyor, hayra yoralım; daha başka şeylerle karşılaştık, hayra yoralım, şomluk vehmetmeyelim! Herhangi bir varlığa, herhangi bir zamana uğursuzluk isnad etmeyelim!

d. Bazen Söz Arasında Şiir Okurdu

İbn-i Abbas RA'dan, Hz. Âişe RA'dan rivayet edilmiş. Tirmizî'de de var:⁵

كَانَ يَتَمَثَّلُ بِالشَّعْرِ وَيَأْتِيكَ بِالْأَخْبَارِ مَنْ لَمْ
تَزَوَّدْ

(طب. عن ابن عباس؛ ت. عن عائشة)

RE. 551/5 (*Kâne yetemesselü bi'ş-şi'ri: Ve ye'tîke bi'l-ahbâri men lem tüzevvidi.*)
“Peygamber Efendimiz’in darb-ı mesel olarak sözü arasında şiirlerden mısra okuduğu olurdu.”

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.68, no:2775; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsne'd*, c.VI, s.31, no:24069; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.248, no:10835; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.300, no:867; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.457, no:573; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.VI, s.246; Tahavî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.297, no:6486; Ebû Ya'lâ, *Müsne'd*, c.VIII, s.358, no:4945; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsne'd*, c.III, s.898, no:1582; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.339, no:2804; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.II, s.273, no:533; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.236, no:13347; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.116; Hz. Âişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.288, no:11763; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.458, no:574; Abd ibn-i Humejd, *Müsne'd*, c.I, s.209, no:614; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.506, no:26537; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.235, no:13346; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.4; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.148, no:18450; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6976.

Yani eski zamanın, ondan önceki zamanın bazı şairlerinin söylemiş olduğu, hikmetli, anlamı güzel olan bazı şiirleri söylediği olurdu. Mesela burada bir mısra var, eski şairlerden hangisi söylemişse: *(Ve ye'tîke bi'l-ahbâri men lem tüzevvidi.)* “Senin kendisini teçhiz etmediğin, azık vermediğin, yola yollamadığın insanlar sana hiç ummadığın zamanda pattadak ummadığın haberler getiriverirler. Yani haberin olmayan kimselerden, ummadığın kimselerden sana hiç tahmin etmediğin, ummadığın haberler birdenbire geliverir.” mânasına bu şiiri zaman zaman, yeri düştüğü zaman söylerdi. Hani bizde sohbetlerimizin arasında, konuşmalarımızın arasında atasözleri söyleriz veyahut Nasreddin Hoca'nın fıkrası anlatılır veyahut bazı şiirler söylenir, onun gibi. Demek ki dedelerimiz Peygamber Efendimiz'in o âdetinden almış. Peygamber Efendimiz'in de arada güzel mânâyâ sahip olan bazı şiirleri söylediği olurdu. Söylediği şiirlerden bir tanesi de Lebid ibn-i Rebîa'nın... Lebid meşhur Arap şairlerinden ki Kâbe'nin duvarına şiiri, kasidesi asılmış usta bir şair. Onun bir mısrası için:⁶

أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرُ كَلِمَةٌ لَبِيدٍ أَلَا كُلُّ

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.XII, s.212, no:3553; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.337, no:4187; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.188, no:3747; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9072; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI-II, s.100, no:5784; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.452, no:568; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.244; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.362, no:370; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.506, no:26538; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.IV, s.468, no:3561.

شَيْءٌ مَّا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ

(خ.ه. عن أبي هريرة)

(*Asdaku kelimetin kâlehe's-şâir*) “Şairin söylediği en doğru söz, Lebid’in (*Elâ küllü şey’in mâ hala’llàhe bâtilun*) ‘Dikkat et ki, Allah’tan başka her şey bâtıldır.’ sözüdür.” diye takdirini bildirmiş. Onu da çok söylemiş.

Şiir hakkında aşağıdaki ikinci rivayeti de okuyoruz:⁷

كَانَ يَتَمَثَّلُ بِهَذَا الْبَيْتِ كَفَى بِالْإِسْلَامِ وَالشَّيْبِ
لِلْمَرْءِ نَاهِيًا

(ابن سعد عن الحسن مرسلًا)

RE. 551/6 (*Kâne yetemesselü bi-hâze'l-beyti: Kefâ bi'l-İslâmi ve's- şeybi li'l-mer'i nâhiyen.*)

(*Kâne yetemesselü bi-hâze'l-beyti*) Şu şiiri de arada söylerdi:

(*Kefâ bi'l-İslâmi ve's-şeybi li'l-mer'i nâhiyen*) “Sana İslâm ve saçların akları, seni yanlış işleri yapmaktan alıkoymak için yeterli birer engelleyicidir.”

Yani İslâm da insanı kötülüklerden engeller, aksakal, ak saç da engeller. “Saçın sakalın ağardı, daha kesilmez misin bu yanlış işlerden?”

⁷ İbn-i Sa'd, *Tabâkat*, c.I, s.382; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.III, s.250, no:3667; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.148, no:18452; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6977.

Vazgeçmez misin bu yanlış yoldan? Dönmez misin Hakk'a?.." mânasına geliyor.

Bu sakalın, bu saçın ağarmasının mânası ne?

"—Dikkat et, ömrün yavaş yavaş baharı geçti, yazı geldi, sonbaharı yaklaştı. Hâlâ uslanmayacak mısın?" diye aslında bir ikaz bu, bir işaret. İnsanların saçlarının, sakallarının ak telleri birer işaret oluyor.

İşte onların insanı kötülüklerden alıkoyması lazım.

Hz. Ömer Efendimiz, kendisine böyle ölümü hatırlatan, kötülüklerden men eden, daima kendisine nasihat edecek insan tutmuş da:

"—Sen bana ikide birde bunu hatırlat, olur mu?"

"—Peki efendim."

"—Al sana şu kadar maaş."

"—Peki efendim..."

Böyle devam etmiş de saçlarında, sakalında aklar belirince; "—Tamam, artık senin vazifene hacet kalmadı." demiş. "—Niye efendim?"

"—Niye olacak; saçlarım ağardı, sakalım ağardı. En büyük, en tesirli vaiz bu; saçların, sakalın aklaşması."

Onun için bu şiiri böyle arada söylerdi:

كَفَى بِالْإِسْلَامِ وَالشَّيْبِ لِلْمَرْءِ نَاهِيًا

(Kefâ bi'l-islâmi ve's-şeybi li'l-mer'i nâhiyâ)

"Kişiye İslâm ve ak kıllar kötülüklerden engellenme hususunda engelleyici olarak

yeterde artar bile; başka bir bekçiye, başka bir ikazcıya hacet yok. İşte onlar yeter.”mânasına.

e. Her Ay Ot Tutunurdu

İbn-i Asâkir Rh.A, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş:⁸

كَانَ يَتَنَوَّرُ فِي كُلِّ شَهْرٍ وَيَقْلِمُ أَظْفَارَهُ فِي كُلِّ
خَمْسَةِ عَشَرَ يَوْمًا

(كر. عن ابن عمر)

RE. 551/7 (*Kâne yetenevveru fî külli şehrin, ve yukallimü azfârehû fî külli hamsete aşere yevmen.*) (*Kâne yetenevveru fî külli şehrin*) “Peygamber SAS her ay, ayda bir defa ot tutunurdu; (*ve yukallimü azfârehû fî külli hamsete aşere yevmen*) 15 günde bir de tırnaklarını keserdi.” Hadi, şimdi bu da ne demek? “Ot tutunmak” ne demek, anlatacağım. Yaptığı temizliklerle ilgili rivayetler bunlar; temizlik itiyatları. Peygamber Efendimiz tarakla gezerdi. Peygamber Efendimiz aynayla gezerdi. Peygamber Efendimiz yanından misvağını eksik etmezdi. Hatta yastığının yanından eksik etmezdi. Ne zaman uykudan uyansa hemen misvaklanırdı. Dişleri inci gibiydi; şöyle bir ağzı açıldığı zaman dişlerinden etrafa nur saçılırdı. Efendimiz’in o kadar güzel, o kadar nurlu dişleri vardı. Tabii tırnaklarını keserdi. Sakalının

⁸ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.267; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.126, no:18316; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.207, no:6978.

fazlasını, uzununu hem kenarından hem aşığısından alırdı. Salıver gitsin...Olmaz öyle şey! Sağından, solundan alır, intizama sokardı. Saçlarını tıraş ederdi. Tabii mâlum, müteaddit en geç haftada bir defa şıkır şıkır yıkanması var. Yani o Suudi Arabistan gibi suyun az bulunduğu yere rağmen güzel yıkanması var. Ayda bir ot tutunurdu. Mâlum, insanın kasıklarında, koltuk altlarında kıllar vardır. Bunlar insan terlediği, kuruduğu zaman, tekrar terlediği, tekrar kuruduğu zaman yanına gelen insana “İllallah!” derirtecek kadar kokar, yanından kaçirtacak kadar kokar.

Tabii ilk önce o kılları oradan izale etmek lazım. O kıllar orada, koltuğun altında pırasa sapı gibi durduğu zaman, tabii terler de kuruduktan sonra adam teke gibi kokar. O erkek teke gibi kokar. Yanına yanaşamazsın. Yanına gelip de bir şey söylediği zaman insanın burnunun direği kırılacak gibi olur.

Ne olması lazım? Kazınması lazım.

Eskiden nasıl kazınırlardı?

Tabii bunun böyle zırnık filan ihtiva eden bazı kimyevî terkipleri vardır. Birde “hamamotu” denilen, nora-noura denilen Arapçada bir ot var; bu otun da herhalde tohumlarını, kendisi mi nasıl oluyorsa karıştırılıp o kıllara sürüldüğü zaman, biraz bekledikten sonra, kazının mı kıllar kökünden gidiyor hemen. Şimdiki gibi jilet veya ustura veya herhangi bir şeye lüzum kalmıyor; kökünden kılları temizliyor. Yani kılları almaya yardımcı olan bir usul. İşte buna

“ot tutunmak” deniliyor.

Eskiden macun gibi bir şey yaparlar, bakkaldan, aktardan zırnık alıp bilmem ne ile karıştırılıp, sürüp öyle kazıyarak da temizlerler idi. İşte böyle ota da temizlermiş.

Efendimiz ayda bir temizleniyor. Demek ki koltuk altında da, daha başka yerlerde de kılların birikmesi doğru değilmiş, onların kesilmesi icap ediyor. Çünkü o kıllar pisliğin, kokunun orada birikmesine yol açar.

İslâm, pisliğin yuvalarını dahi yok ediyor. Küçükken çocuk sünnet ediliyor, neden?

Kesilen kısım kesilmezse, sünnet olmazsa onun içinde pislik birikir, idrar birikir, orada mikroplar ürer diye.

Ondan sonra kıllar kesiliyor. Sonra tırnaklar kesiliyor...

Şimdiki zamâne insanları ne yapıyor?

Tırnaklarını cadı tırnağı gibi uzatıyor. Hele kadınlar...Bir kâğıdı alamaz masadan. Hadi al bakalım, kâğıdı bırak masanın üstüne. Tırnakları uzun; şöyle yanaşır, böyle yanaşır, o kâğıdı masadan alıncaya kadar anasından emdiği süt burnundan gelecek. Neden? Tırnakları kedi tırnağı gibi uzun. Bir de üstünü boyuyor. Abdest de olmuyor, gusülde olmuyor.

Oje ile bir tabaka üstüne sürüldüğü zaman ne oluyor? Onun altına su geçmediği için guslü de olmuyor. Olmaz.

“—E çok süslü oluyor!”

Ne süslüsü ya? Bunun süsle bir ilgisi var mı? Altı mikrop; eline değse, yüzüne değse çocuğunun yüzünü cart diye jilet gibi yırtar. Ne diye uzatıyorsun bunu?

Kesilmesi lazım. Peygamber Efendimiz 15 günde bir el ve ayak tırnaklarını kendisi kesermiş. Ayda bir de ot tutunurmuş, hiç koltuğunda ve sairesinde kıl bırakmazmış.

Misvaklanması güzel, yıkanması güzel! Güzel kokular sürünmesi sünnet zaten... İslâm'ın temizliği, müslümanların güzelliği nereden geliyor, anlayın!

İnsan bunu belki şu anda anlayamaz.

“—Ne var hocam, bunu bu kadar ballandıra ballandıra, hindi gibi kabara kabara, övüne övüne anlatıyorsun?” diye düşünenler çıkabilir.

Çıkabilir ama bir şeyin kıymeti başkalarıyla mukayese edildiği zaman anlaşılır.

Avrupa'daki adam bir senede yıkanmıyor idi!

Neden? Papazın verdiği vaftiz suyunun tesiri gider diye, vaftizsiz kalırım diye siliniyorlardı. Ondan sonra kayış gibi, derileri kaplumbağa derisi gibi... Yıkanmıyorlardı.

Hatta bizi ayıplıyorlardı, eski kitaplarda... Buraya bir elçi gelmiş de Kanunî devrinde, Onaltıncı Asır'da, diyor ki:

“—Ya bunlar ne biçim insanlar böyle? Haftada bir kumru gibi suyun içinde çipil çipil boyuna yıkanıyorlar. Hasta olacaklar.” diye bizi ayıplıyor güya...

Onlar yıkanmayı sonradan öğrendiler. Temizlenmeyi bizden öğrendiler. Eskiden bizim dedelerimiz “pis gâvur” demiş, kesmiş atmış çünkü görmüş; kokuyor, görmüş; pis, görmüş; temizliğe riayet etmiyorlar, ondan.

İşte o temizlik bize ta Peygamber Efendimiz’den, ta İslâm’ın başladığı zamandan geliyor.

Bizim dedelerimiz eğer Orta Asya’dan gelmişlerse belki orada da pek yıkanmak yoktu, orada da öyle temizlik yoktu, orada da saçlar belki kim bilir nerelere kadardı... Şövalyelerin saçları omuzlarından dökülüyor diye, bir de bağlıyorlar diye, şimdi gençlere bakıyorsun, futbolcular da kız saçı gibi saçını uzatıyor.

Yani her şey taklide dönmüş muhterem kardeşlerim. Mantıktan, akıldan, örfümüzden, töremizden uzaklaşmışlar; herkes tutturmuş bir başka yol, gidiyor. Tabii yanlış.

Yolun doğrusu hangisi? Niye biz bu hadisleri, bu rivayetleri okuyoruz?

Yolun doğrusu Allah’ın sevdiği yol, cennete götüren yol, Peygamber Efendimiz’in yürüdüğü yol, Peygamber Efendimiz’in yaşam tarzı diye, ondan okuyoruz. Yoksa başka şey okuruz, başka kitaplardan açarız, modern kitaplardan başka şeyler okuruz. Yol bu da onun için...

Hakikaten de 1400 yıl geçmiş aradan; güzelliği belli oluyor, temizliği belli oluyor, asaleti belli oluyor, ahlâken hoşluğu belli oluyor. Müslümanın her bakımdan başka insanlardan kat kat üstün olduğu gün gibi ortaya çıkıyor.

Hatta bugünkü Müslümanlar bazı noktalarda başka insanlardan geri durumdalarsa, incelediğimiz zaman bakıyoruz ki İslâm'dan uzaklaştığı için geri kalmış. İslâm'dan uzaklaştığı için! Dedelerimiz daha ileriymiş, şimdikiler daha geri kalmış.

Neden?

İslâm'ı unutmuş, öğrenmemiş. 80 türlü hüner öğrenmiş ama İslâm'ı öğrenmemiş. Avrupa'ya, Amerika'ya gitmiş, doktora yapmış ama İslâm'ı öğrenmemiş. E İslâm'ı öğrenmeyince gusül abdestini bile bilmiyor adam. Evleniyor; *Lâ ilâhe illallah, Muhammedün rasûlüllah* demesini bilmiyor. Dilini eşek arısı soksun, dili dönmüyor; söyleyemiyor, alışmamış... Hangi yolun yol olduğunu bilmiyor.

“—Peygamberin kim?” desen abuk sabuk laflar, cevaplar alıyorsun; ya “Hz. Ali” diyor, ya “Hz. Ömer” diyor, ya “Hz. İsa” diyor, ya “Hz. Musa.” diyor; atıyor bir isim yani... Peygamberinin Hz. Muhammed-i Mustafâ olduğunu bilmiyor. Müslümanların torunları... Dedesini kurcalasan:

“—Gel bakalım, senin deden kimlerdendi?”

“—Benim dedem Maraş'ın, Elazığ'ın veyahut Erzurum'un eşrafından, sadrazamın kardeşi veya kadı efendi veya müftü efendi veya vaiz efendi veya alim efendi...” diye o zaman başlıyor böbürlenmeye...

İyi güzel ama o övdüğün insanlar o övülecek halleri dolayısıyla cennete gidecek de sen ne yapacaksın? Onlar cennete gidecek ama sen ne yapacaksın? Sen İslâm'dan yaya ve piyade

kalmıŖsın; dökülmüŖsün yollara, çamurlara batmıŖsın, yönünü dönmüŖsün başka tarafa; İslâm'dan haberin yok, imandan haberin yok, Kur'an'dan haberin yok, ahlâktan haberin yok, âdâptan haberin yok, haktan haberin yok, batıldan haberin yok... Hangi Ŗey Ŗerlidir, hangi Ŗey iyidir, bilmiyorsun.

Bu gidiŖ nereye? *İlâ cehenneme zümerâ...* Zümre zümre cehenneme... Paldır küldür yuvarlanacak. Onların yolundan gidilir mi?

Yol Peygamber Efendimiz'in yolu olduğundan okuyoruz bu kitabı... Bunları neden okuyoruz? Kuru bir methiye diye mi? Aynen biz de uygulayalım diye.

“—Hocam, zaten uyguluyoruzdur. Yani bizim bu cemaat aŖađı kalmaz... Evelallah uyguluyordur.” Ben görüyorum, askerlik yaptığımız zaman gördük; yani biraz askere geç gitmemizin de faydası oldu. Talebelerimizle askerlik yaptık ama, koltuğunun altı mısır püskülü gibi çok insan gördük. Kesmiyor! Neredeyse örgü örecektir oraya. Neredeyse oraya bir de at kuyruğu yaptığı gibi bir Ŗey bağlayacak. O kadar uzatmıŖ. Kesmiyor. Eli mi değmiyor, göreneği mi yok, töresi mi yok? Hakikaten burnunun direğini kırarak gibi de kokuyor. Bir öğrenmiŖler sakal tıraŖ etmeyi... Askerde onu da öğrendik. Yani biz mecburen tıraŖ oluyoruz diye yüzüm yara oluyordu. Adam bir sabah tıraŖ oluyor, bir akŖam tıraŖ oluyor. Elini geriye doğru biraz geri götürdü de kılı takıldı mı, hadi yeniden tıraŖ oluyor. AlıŖmıŖ, ille böyle 'cızt' diye kaygan olacak, sinekkaydı olacak. Bir sabah, bir akŖam tıraŖ oluyor. Yani

günde bir defa bile tıraş olmak bazısına az geliyor. Allah akıl fikir versin.

f. Her Namaz İçin Abdest Alırdı

Buhârî ve Enes RA'dan şöyle rivayet ediyor:⁹

كَانَ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ

(حم.خ. عن أنس)

RE. 551/10 (*Kâne yetevaddau inde külli salâtin.*) “Peygamber SAS Efendimiz her namaz için abdest alırdı.” Her namaz vaktinde yeniden abdest alırdı. Günde beş defa yıkıyor. Peygamber Efendimiz buyururdu ki: “—Günde beş vakit namaz, insanın evinin önünde akan berrak, temiz, serin, tatlı bir su gibidir...”

Hani yaz gününde insan terlemiş, susamış, sıcaktan bunalmış bir vaziyetteyken o şırıl şırıl suya girse, günde beş defa yıkansa hiç üzerinde ter kokusu kalır mı, hiç pislik kalır mı, hiç rahatsızlık kalır mı?

Kalmaz; insan pırıl pırıl, tertemiz olur. Bir duş aldı mı, günde bir defa bile alsa ne kadar hoşuna gidiyor. “İşte günde beş vakit namaz, insanı günde beş defa böyle yıkayan bir ırmak gibidir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Şimdi burada da okuyoruz ki Peygamber

⁹ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.359, no:207; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.132, no:12368; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.65, no:126; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.374, no:3708; Buhârî, *Târih-i Kebir*, c.VI, s.356, no:2624; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.41, no:17953; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6979.

Efendimiz her namazda abdest almış.

Kimisi de övünür:

“—Mařaallah, evelallah ben sabah namazıyla yatsı namazını da çıkartırım, onu da kılarım, ondan sonra evime giderim...”

Bir abdestle beş vakit namaz...

Birisi öyle demiş de ötekisi de ona —affedersiniz:

“—Senin dibin bütün.” demiş.

Ötekisi de günde beş defa, her namazda abdest alıyormuř;

“—Senin de dinin bütün!” demiş.

“—Sen dindarsın, Peygamber Efendimiz’e uyuyorsun, günde beş defa abdest alıyorsun; tamam, senin dinin bütün.

Sen?

“—Ben bir abdestle beş vakit namazı çıkarıyorum.”

“—Senin de dibin bütün!”

Evet, yüz numaraya gitmediğinden oluyor ama Peygamber Efendimiz her namazda abdest aldığına göre bunda fayda var demek ki. Çünkü her bakımdan temizlik; hem maddeten hem mânen temizlik... Suları yüzüne, ağzına, burnuna, eline, yıkayıp böyle çarpıp da sular akarken, o damlalarıyla beraber insanın günahları da dökülüyor.

“—E hocam, benim abdestim var.”

Tamam, abdest üzerine abdest almak da nedir?

(*Nûrun alâ nûr*) “Nur üzerine nurdur. Yani ışık

üzerine ışık, nur üzerine nur olur.”

Onun için elimizden gelirse günde beş defa abdest alacağız.

“—E hocam şimdi bak dışarıda yağmur yağıyor ama bazı yerlerde de kar yağıyordur, hava bayağı serin... Bu soğuklarda abdest alırken insanın elleri donuyor, jilette ‘cırt cırt’ kesiliyormuş gibi oluyor.”

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“—Bazı şeyler vardır ki günahları affettirir, kefarete olur, dökülmesine sebep olur...”

İşte o soğuklarda alınan abdestlerin çok sevabı var. Neden?

Zahmetli ibadetin mükâfatı da çok olur.

“—Gel kulum, sen zahmeti çok çektin; al şu sevabı!” diye Allah o zaman mükâfat olarak daha büyük sevap veriyor.

Hele hele karanlıklarda veyahut sabahın erken vaktinde veya yatsının karanlık saatinde camiye gidiyor, yağmur yağıyor ve saire... Zor. Yani evinde kılıverse, sıvacık sobanın yanında mayışıverse, hallolsa iş? Ama işte oraya gittiği zaman, o da günahlarına kefarete oluyor. Yani o zahmeti çekiyor ama ecri de alıyor, sevabı da kazanıyor.

O bakımından biz ne yapacağız?

Biz Allah’ın rızasını arayan kullarıyız. Allah’ın rızasına uygun olan şeyi yapacağız.

Allah’ın rızasını nereden bileceğiz?

Allah'ın rızasını en iyi peygamberi bilir. Onun en sevgili kulu odur, en iyisini o bilir. Ben Peygamber Efendimiz'in eteğine yapışıyorum, ne yaparsa onu yaparım. Peşine takılırım, onun nurlu izinden giderim, onun sünnetine sarılırım. Onun sünnetine sarılana Allah yüz şehid sevabı verecek. Yüz şehid sevabı verecek! Hele böyle insanların bozulduğu zamanda...

Şimdi dışarıda herkes Peygamber Efendimiz'in sünnetine uysa, sünnet-i seniyye-i nebeviyye yolunda yürüse, kolay... Herkesle beraber elle gelen düğün bayram, yaparsın. Ama herkes tersine giderken, insanın Mersin'e gitmesi daha zor. Herkes tersine gidiyor, o zaman işte kıymeti var... Herkes eğlenceye giderken bu gece ibadet etmek zor ama sevabı var. Herkes horul horul yatarken, senin kalkıp soğukta abdest alman zor, ama sevabı var.

Herkes evinde vaziyeti idare ederse, namazı şurada kılıverip daha yatağı bile soğumadan, yastığı bile soğumadan, yatağa tekrar dalarsa; oh, sıcacık... Tamam, mışıl mışıl uykuya devam... Arada kısa bir fasıla, ondan sonra uykuya devam...

Ama ötekisi ne yaptı? Abdest aldı, paltosunu giydi, camiye geldi, sünneti kıldı, farzı bekledi, duaları etti, öyle geldi. O kazandı. Zahmeti çekti ama Allah-u Teâlâ Hazretleri farkı biliyor. Tabii ona büyük mükâfat veriyor. Onun için biz her şeyi Allah'ın rızasına uygun Peygamber Efendimiz'in sünnetine muvâfık tarzda yapmaya gayret edeceğiz. Azmimiz o... Allah bizi bu yoldan ayırmasın...

g. Ateşte Pişmiş Yemek Yeyince Abdest Alırdı

Hız. Ümm-ü Seleme RA rivayet ediyor:¹⁰

كَانَ يَتَوَضَّأُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ

(طب. عن أم سلمة)

RE. 551/9 (*Kâne yetevaddau mimmâ messeti'n-nâru.*) “Ateşte pişmiş şeyleri yediği zaman abdest alırdı.” Yağlı, etli, ateşte pişmiş şeylerden yediği zaman abdest alırdı. Tabii normal abdest almalarıyla maksat hâsıl olduğundan sonradan bunu devam ettirmedi. Yemekten önce ve sonra elimizi yıkamak da bizim aynı maksada yardım ediyor. Yemekten evvel yıkayacağız, çünkü elimiz başka şeydedir. Yemekten sonra yıkayacağız, çünkü yağlı ve sâireli olmuş olabilir.

h. Abdestli İken Hanımlarını Öperdi

Hız. Aişe Validemiz rivayet etmiş:¹¹

كَانَ يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يُقْبِلُ وَيُصَلِّي وَلَا يَتَوَضَّأُ

(حم. ه. عن عائشة)

¹⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.321, no:26767; Taberânî, *Mu'cemü'lKebîr*, c.XXIII, s.387, no:924; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.564, no:1295; Hız. Ümm-ü Seleme RA'dan. Abdürrezzak, *Musanef*, c.I, s.174, no:673; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.41, no:17854; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6980.

¹¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.114, no:496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.62, no:24374; Hız. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.41, no:17855; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6981.

RE. 551/10 (*Kâne yetavaddau sümme yukabbilu, ve yusallî ve lâ yetevaddau.*) “Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman, hanımlarını öpse de namazı kılardı, tekrar abdest alması gerekmezdi.” Bu tabii fıkhî bir meseleyi ortaya çıkartıyor. Yani bunun için abdest bozulmaz, abdestin alınması gerekmez. Yani nefesine hâkim olan bir kimse kendi eşi, ailesi ile böyle bir şey olsa dahi o abdesti bozulmaz, namazı kılabilir mânasına bir hüküm çıkarttığı için önemli. Onu da o bakımdan okumuş oluyoruz.

i. Abdest Alırken Âzâlarını Yıkaması

Muaz RA’dan hasen hadis olarak rivayet edilmiş:¹²

كَانَ يَتَوَضَّأُ وَاحِدَةً وَاحِدَةً وَاثْنَتَيْنِ اثْنَتَيْنِ
وَثَلَاثًا ثَلَاثًا كُلَّ ذَلِكَ يَفْعَلُ

(طب. عن معاذ)

RE. 551/11 (*Kâne yetavaddau vâhideten vâhideten, ve’sneteyni’sneteyni, ve selâsen selâsen; külle zâlike yef’alü*) (*Kâne yetavaddau vâhideten vâhideten*) “Peygamber SAS Efendimiz abdest alırken âzâlarını birer kere yıkardı, (*ve’sneteyni’sneteyni*) bazen ikişer kere yıkardı, (*ve selâsen selâsen*) bazen de üçer kere yıkardı. (*Külle zâlike yef’alü.*) Bunların

¹² Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.68, no:125; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.275, no:2248; Heysemî, *Mecma-ü’z-Zevâid*, c.I, s.535, no:1184; Muaz ibn-i Cebel RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.42, no:17857; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.207, no:6982.

her birini yaptığına dair rivayetler var.” Tabii bir kere yıkanması farzdır; ondan sonra bizim iki veya üç defa yıkamamız sünnet-i seniyyenin ihtiyatlı, sevaplı olan şekline uymamız tarzında oluyor.

j. Su Olmadığı Zaman Teyemmüm Ederdi

Taberânî Muaz ibn-i Cebel RA’dan rivayet ediyor:¹³

كَانَ يَتَيَمَّمُ بِالصَّعِيدِ فَلَمْ يَمْسَحْ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ إِلَّا
مَرَّةً وَاحِدَةً

(طب. عن معاذ)

RE. 551/12 (*Kâne yeteyemmemu bi’s-saîdi felem yemsah yedeyhi ve vechehû illâ merreten vâhideten.*) Mâlum İslâm kolaylık dinidir; zorluk dini değildir. Bir işte bir zorluk olduğu zaman Allah oraya bir kolaylık kapısı açmıştır, bir kolaylık ihsan etmiştir.

Su bulunmazsa... Çöl, böyle bizim burası gibi şakır şakır her zaman yağmur yağmaz, çeşme bulunmaz, nehir olmaz, göl olmaz. Dünyanın bin bir türlü hali var; dağı var, ovası var, sıcak ülkesi, soğuk ülkesi var. Su bulunmaz.

Su bulunmadığı zaman ne yapacak müslüman? Abdest alması gerekti veya gusül abdesti alması

¹³ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.68, no:126; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.276, no:2249; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.I, s.591, no:1415; Muaz ibn-i Cebel RA’dan *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.77, no:18039; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.207, no:6983.

gerekti; ne yapacak?

Teyemmüm etmek vardır. Bu bir müsaadedir. Suyun hakikaten veya şer'an, hükmen bulunmadığı yerde müslüman toprakla teyemmüm eder, o da abdest yerine geçer.

Bu rivayette buyuruluyor ki:

“—Peygamber Efendimiz toprakla teyemmüm ederdi; elini ve yüzünü sadece bir defa meshederdi.”

Mâlum, teyemmüm için temiz toprağa el vurulacak, toprağı silkelenecek, yüzüne bir defa meshedecek. Yani toprağı yüzüne çalmıyor ama elini toprağa sürüp, ondan sonra yüzünü meshedecek. Ondan sonra tekrar elini toprağa sürüp, kolunu sıvazlayacak, öbür kolunu sıvazlayacak. İşte oldu teyemmüm abdesti tamam, namazı kılabilir.

“—Hayır hocam, —affedersin— benim gusül abdesti almam gerekiyordu...”

Tamam, guslün yerine de geçer. Yani su olmayan yerde teyemmüm, namaz abdesti yerine de geçer, gusül abdesti yerine de geçer. İki darp bir niyet, ondan sonra yüzü ve elleri meshetmekten ibaret. Böyle bir teyemmüm kolaylığı da var.

Dinimiz zorluk dini değildir. Yapmak isteyen insan için her zaman her hükmü yapılabilir. Gerçi bazı hükümler bazı insanlara zor gelebilir ama aslında zor değildir, alışmadığı içindir. Aslında o insanlar daha başka o kadar zor işleri keyifleri icap ettirdiği zaman yapıyorlar ki...

Ben Suudi Arabistan'da gölge yer arıyordum, şemsiyemin altında, güneşte zor duruyordum; güneşin altında Suudlu gençler ırgat gibi orada futbol oynuyorlardı, koşturuyorlardı.

Ya para verse insan, koşturmaz yani...

Buram buram terliyorsun. Futbol tatlı geliyor, koşturuyor. Allah Kur'ân-ı Kerîm'de, "Futbol oynayın!" deseydi kim bilir kaç tanesi yapardı o işi... Böyle keyif bâbında olduğu zaman koştururlar. Halter kaldırır; dünyanın ağırlığını, 180 kilo, 200 kilo ahlıya ıhlıya kaldırır.

Bilmem yumruk... Burnu kanar, burnunun direği kırılır, şöyle olur, böyle olur...

Bunların hepsini keyif olduğu zaman yapıyorlar.

İslâm'ın bütün emirleri insanın sıhhatine, ruhuna, bedenine, ailesine, kendisine, dünyasına, ahiretine, imanına, kalbine faydalı. Onun için bazı şeyleri yapması lazım.

Mesela abdest almak meşakkatli gelebilir bir insana, zor gelebilir. Ama işte temizleniyor; fayda. Yani bu lazım.

Çocuklar tembellenir;

"—Ya yüzümü yıkamadan okula gideyim."
Öğretmen okulda muayene eder:

"—Gel bakalım yaramaz! Sen yüzünü yıkamadan gelmişsin; ceza!"

O zaman bir daha yapamaz. Neden?

Çocuk, daha çocuk olduğundan, temizliğin önemini anlamadığından yıkanmak istemiyor. Hocası mahsustan ceza veriyor ki temizliğe

alışsın diye.

Neden?

Temizlik ona faydalı olduğu için, yoksa ona külfet olsun diye değil. Temizlikten fayda görecek, onun için.

İslâm'ın bütün emirleri de insanlığa faydalı olduğundan bazıları yapılırken bazı insanlara zor gelebilir.

Pantolonun ütüsü bozulacak diye namaz kılmak zor geliyor millete, kaçınıyor. Bozulsun, feda olsun! Millet canını vermiş; sen pantolonunun ütüsünü feda edemeyecek misin Allah yolunda?

Dedelerimiz şehid olmuşlar, canlarını vermişler. O dedelerin torunları, pantolonunun ütüsü bozulacak diye namaz kılmıyor. Başının saç tarama şekli bozulacak diye başına takke giymiyor.

Neden?

Afilli taramış saçlarını; o taradığı saçlar takke giydiği zaman yassılacak, basılacak. Arkadaşları beğenmez sonra... Onu aynada ne kadar tuttura tuttura kenardan taradı... Başına takke giymiyor. Namaz kılıyor, açık kılıyor.

“—Giysene takkeyi oğlum veya arkadaşım veya kardeşim veya yavrum...” Maksudı saçı bozulmasın, ütüsü bozulmasın... Öyle şey mi olur? Her şeyimizi İslâm'ın emirlerine uyduracağız.

“—Allah'a feda olsun. Rahatımız, canımız, malımız, her şeyimiz Allah yolunda, Allah'ın dini uğruna feda olsun!” diyebilmesi lâzım! Sen

o cömertliğe sahip olursan Allah da sana büyük ikramlar verir. Sen o cimrilikte olursan, sineğin yağın hesaplayıp da her şeyini, Allah'ın yolunda ibadeti, itaati zor zor yaparsan, o zaman da mahrum kalırsın.

k. Ramazan'ın Son On Gününde İbadete Düşerdi

H.z. Âişe RA Validemiz'den rivayet olunmuş ki:¹⁴

كَانَ يَجْتَهِدُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي
غَيْرِهَا

(حم.م.ت.ه. عن عائشة)

RE. 551/13 (*Kâne yectehidu fi'l-aşri'l-evâhiri mâ lâ yectehidu fî gayrihâ.*) “Peygamber SAS Efendimiz başka zaman çalışmadığı şekilde, Ramazan'ın son on gününde çok ibadete düşkünleşir, çok çalışırdı. İbadete çok gayretlenirdi, çok cehd sarf ederdi.” Ramazan'ın son on günü geldi mi, bir kere evden, hanımlarının yanından, evinin normal hayatından ayrılırdı, mescide gelirdi; mescidde yatar kalkardı, gecesini gündüzü ibadetle, taatle geçerde. Günahları affolmuş, Allah'ın

¹⁴ Müslim, *Sahîh*, c.VI, s.96, no:2009; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.283, no:726; İbni Mâce, *Sünen*, c.V, s.318, no:1757; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.255, no:26231; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.313, no:8344; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.310; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.319, no:3657; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.342, no:2215; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.254, no:3055; H.z. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.87, no:18092; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6984.

en sevgili kulu olma derecesine yükselmiş, Makâm-ı Mahmûd'u kazanmış bir kul olmasına rağmen ibadete öyle çalışırdı. Neden? Allah zevk verdi mi, şevk verdi mi, yolunu sevdirdi mi insan severek yapıyor. Tabii Ramazan'ın son on gününde de nice nice sevaplar, hayırlar olduğundan, onları müslümanın kaçırmaması gerekiyor.

I. En Çok Sağ Elini Kullanırdı

Hz. Hafsa RA'dan rivayet olunmuş:¹⁵

كَانَ يَجْعَلُ يَمِينَهُ لِأَكْلِهِ وَشُرْبِهِ وَوُضُوئِهِ وَثِيَابِهِ
وَأَخْذِهِ وَعَطَائِهِ وَشِمَالَهُ لِمَا سِوَى ذَلِكَ

(حم. عن حفصة)

RE. 551/14 (*Kâne yec'alü yemînehû li-eklihî ve şurbihî ve vudûihî ve siyâbihî ve ahzihî ve atâihî, ve şimâlehû limâ sivâ zâlike.*) “Peygamber SAS Efendimiz yemesinde, içmesinde, abdest almasında, elbiseyi giymesinde, bir şeyi almasında, birisine bir şeyi vermesinde sağ elini kullanırdı. Bunların dışındaki işlerde sol elini kullanırdı.” Hayırlı işlerde, sevaplı işlerde, güzel işlerde sağ elini kullanırdı, sağdan başlardı. Onun dışındaki şeylerde sol elini kullanırdı.

¹⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.49, no:30; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.287, no:26507; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.203, no:346; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.122, no:7091; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.112, no:546; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.30, no:2786; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.31, no:5227; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.484, no:7060; Hz. Hafsa RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.108, no:18201; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6985.

Mesela temizlenmek ve saire gibi konularda sol elini kullanırdı.

m. Yüzüğünün Taşını Avucuna Doğru Döndürürdü

İbn-i Mâce Enes RA'dan şöyle rivayet ediyor:¹⁶

كَانَ يَجْعَلُ فَصَّهُ مِمَّا يَلِي كَفَّهُ

(ه. عن أنس؛ خ. عن ابن عمر)

RE. 551/15 (*Kâne yec'alü fusahû mimmâ yelî keffehû.*) “Yüzük kullandığı zaman, yüzüğün taş kısmını avucunun iç tarafına dönük olarak kullanırdı.” Yani dış tarafta değil de, yüzük taşının kafasını döndürüp, başının olduğu kısmı avuç içine gelecek şekilde döndürüp öyle kullanırdı. Bu da tevazuundan idi. Yani taş öyle görünsün diye istemediğindendi, gösteriş olmasın diyeydi. Zaten yüzük kullandığı zamanda altın yüzük kullanmazdı.

¹⁶ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.477, no:3908; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.448, no:5102; İbni Mâce, *Sünen*, c.XI, s.29, no:3636; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.142, no:7356; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.450, no:9514; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.257, no:8636; Ebü'ş-şeyh, *Ahlâku'n-Nebıyyi*, c.I, s.350, no:319; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.179; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.335, no:6160; Müslim, *Sahîh*, c.X, s.463, no:3898; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.18, no:4677; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.200, no:6355; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.56; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.283, no:25671; Ebü'ş-şeyh, *Ahlâku'n-Nebıyyi*, c.I, s.367, no:336; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.I, s.470; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.242; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.181; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.126, no:18313; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.207, no:6986.

Geçen gün yanımda birisi namaz kılıyordu. Halka halka altın yüzükleri hem bu parmağına takmış hem bu parmağına takmış.

“—Dur, ben şunu yakalayayım da, ‘Erkeklerle altın takmak haramdır!’ deyim.” diye düşünürken, daha ben namazı bitirmeden o kaçtı gitti; söyleyemedim.

Muhterem kardeşlerim!

Müslüman erkeklerine altın yüzük haramdır, ipek giymek haramdır. Altın yüzüğü varsa onu kullanmayacak, yani çıkartacak. Gümüş kullanılabilir. Altın kullanması doğru değildir.

n. Hz. Abbas RA’a Çok Hürmet Ederdi

Sonuncu hadîs-i şerîfi okuyup bitiriyoruz. Abdullah ibn-i Abbas RA şöyle rivayet ediyor:¹⁷

كَانَ يُجَلُّ الْعَبَّاسَ إِجْلَالَ الْوَالِدِ لِلْوَالِدِ

(ك. عن ابن عباس)

RE. 551/1 (*Kâne yücillü’l-abbâse iclâle’l-veledi li-vâlidihî.*)

“Peygamber SAS Efendimiz, amcası Hz. Abbas’ı öyle hürmet edip öyle büyültür, öyle izzet ve ikram ile, saygıyla ona muamele ederdi ki, bir evlâdın babasına saygı gösterdiği gibi saygı gösterirdi.”

İslâm dini, muhterem kardeşlerim, akrabalar arasındaki bağlara da çok dikkati çekmiş ve

¹⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.367, no:5410; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVI, s.335; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.155, no:18493; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.207, no:6987.

önem vermiştir.

Mesela bir hadîs-i şerîf var:

“–Büyük ağabey baba makamındadır.”

İnsanın ağabeyi, babası makamındadır. O kadar kıymetlidir.

Sonra, “Peygamber Efendimiz amcasına, babasına hürmet eder gibi saygı gösterip itibar ederdi.” diye, şu rivayeti okuyunuz.

Sonra, genellikle akrabayı ziyaret etmek, sıla-ı rahim yapmak, evlerine, köylerine gitmek, ihtiyacı varsa onlara yardımcı olmak, hatırını kollamak... Halaymış, teyzeymiş, amcaymış, enişteymiş, yengeymiş, her neyse; Peygamber Efendimiz tüm yakınlarını kollardı. Kendisine bakmış olan, küçükken hizmetinde bulunmuş olan kimseleri arar bulurdu, onlara hediyeler verirdi. Sütannesine ve saireye çok güzel itibar eylerdi. Hiçbir yakınına ihmal etmezdi, terk etmezdi, geride bırakmazdı Peygamber Efendimiz.

Biz de akrabamıza özellikle dinimizden dolayı saygı göstereceğiz. Çünkü onlar bizim akrabamızdır. Babamıza hürmet edeceğiz. Amcamıza hürmet edeceğiz. Yaşça büyüklerimize hürmet edeceğiz. Ağabeylerimize hürmet edeceğiz. Küçüklerimizi seveceğiz, merhamet edeceğiz, acıyacağız.

“–Büyüklere saygı göstermeyen, küçüklere sevgi göstermeyen bizden değildir!” diyor Peygamber Efendimiz.

Yani genel yapımız o olacak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her bakımdan İslâm'ın güzel hasletleriyle, güzel âdâbı ile, güzel ahlâkıyla ahlâklanmayı bizlere nasib eylesin... Ömrümüzü çok sevaplar kazanacak bir şekilde, Rabbimiz'in rızasına uygun bir tarzda sürmeyi nasib eylesin... Ümmet-i Muhammed'e faydeli olacak hayırlı işler yapmamızı nasib eylesin... Hayırlı uzun ömürlerle cümlemizi muammer eylesin... Ahirette, cennette Peygamber Efendimiz'e komşu olmayı cümlenize, cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

Fâtiha- işerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
31. 12. 1999 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü